Meldpunt vreemdelingendetentie 0800-3388776 (gratis)

Stichting Landelijk Ongedocumenteerden Steunpunt

Meldpunt Vreemdelingendetentie verzamelt klachten over de omstandigheden in vreemdelingendetentie.

Het doel is om zo meer zicht te krijgen op de detentie-omstandigheden en dit terug te koppelen naar de politiek en media. Daarnaast bieden we hulp bij de opvolging van klachten.

Hebt u een klacht? Bel dan naar **010-7470156**. Vanuit detentie kunt u gratis bellen naar **0800-3388776**.

Volg ons op **Twitter** via **@info_vr**, of via onze vernieuwde pagina op **Facebook**.

Bekijk onze vernieuwde website: www.meldpuntvreemdelingendetentie.nl

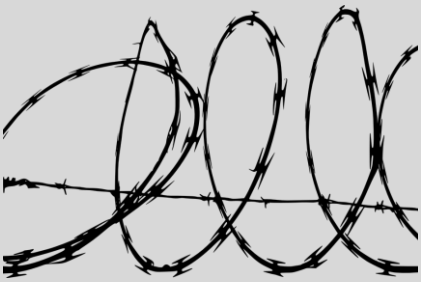

Nieuwsbrief september 2016

Onderwerpen

1. Klachten bij het Meldpunt Vreemdelingendetentie
2. Brand detentiecentrum Rotterdam
   Rapport *'brand in het detentiecentrum Rotterdam'* en reacties.
3. Enkele meldingen uitgelicht
   Een brief van Brahim
   Bedorven Offerfeest
   De hele dag opgesloten in de rechtbank
4. Hoeveel personen verblijven in vreemdelingendetentie?
5. Tbc –uitbraak
6. Foto's Gesloten Gezinsvoorziening Zeist
7. Wakes
8. Verhuisbericht
9. Schrijf een kaartje

Klachten bij het Meldpunt Vreemdelingendetentie

Het Meldpunt is weer volop actief, en dat is ook te merken aan de drukte op de telefoonlijn.

Van 1 augustus tot en met 15 september is het meldpunt 108 keer gebeld vanuit de detentiecentra, door 33 verschillende personen. Gemiddeld zijn dit drie meldingen per dag.

De meeste klachten gingen over medische zorg, maar er werd ook veel gemeld over de beperkte mogelijkheid tot het hebben van contact met de buitenwereld en de toegang tot juridische bijstand.

Brand detentiecentrum Rotterdam

Lessen Schipholbrand in de wind geslagen

Nederlandse centra voor vreemdelingendetentie hebben nauwelijks lessen geleerd van de dodelijke Schipholbrand van elf jaar geleden. Dat concluderen Amnesty International, Stichting LOS en Dokters van de Wereld in het rapport *Brand in het detentiecentrum Rotterdam.* Afgelopen mei was er brand in het vreemdelingendetentiecentrum in Rotterdam. Het optreden tegen die brand en de nazorg voor de gevangenen vertoonden ernstige gebreken, zo blijkt uit het rapport. Mensen zijn later dan nodig uit hun cel bevrijd, in ieder geval vijf mensen werden naar aanleiding van de brand voor straf in een isoleercel opgesloten, geweldsgebruik door personeel is niet onderzocht, meerdere mensen werden ontkleed en gevisiteerd en er is waarschijnlijk onvoldoende rekening gehouden met de kwetsbaarheid van degene die de brand heeft veroorzaakt.

De Inspectie Veiligheid en Justitie heeft geen onderzoek naar de brand ingesteld. Daarom dringen de organisaties er bij staatssecretaris Dijkhoff van Veiligheid en Justitie op aan de gang van zaken rondom de brand alsnog te onderzoeken. De organisaties pleiten onder meer voor betere screening om vreemdelingendetentie van kwetsbare personen te voorkomen, afschaffing van plaatsing in isoleercellen als straf, adequate opvang en nazorg in geval van calamiteiten, afschaffing van visitatie, centrale celdeurontgrendeling in geval van calamiteiten en gedegen onderzoek bij incidenten waarbij door het personeel geweld is gebruikt.

Aanleiding voor het onderzoek

Bij de brand op 25 mei 2016 in het vreemdelingendetentiecentrum in Rotterdam vielen geen slachtoffers, maar de brand was voor veel gevangenen een traumatische ervaring. Velen van hen belden de dagen erna met het Meldpunt Vreemdelingendetentie van Stichting Los. Het waren verontrustende telefoontjes, die de voor dit rapport samenwerkende organisaties ertoe aanzetten onderzoek te doen naar wat er die 25ste mei precies gebeurd is.

De brand

De brand in het Rotterdamse detentiecentrum ontstond toen een gedetineerde vreemdeling zijn matras in brand stak. Er zaten 47 migranten op zijn afdeling, waarvan een deel in paniek raakte toen na het uitbreken van de brand de celdeuren niet meteen werden opengemaakt.

'Ik had gehoord over de Schipholbrand en was bang dat ons hetzelfde zou overkomen. We zagen de bewakers langslopen, maar ze deden de celdeuren niet open. We bonsden op de deuren en riepen "Jullie laten ons hier toch niet stikken?" Een bewaker deed het luikje van onze cel open waardoor er nog meer rook de cel binnendrong.'

Gedetineerde A (inmiddels uitgezet naar Congo)

Normen Onderzoeksraad voor Veiligheid niet nageleefd

Tijdens en na de brand ging er een hoop mis in het detentiecentrum. Zo werden deuren niet centraal ontgrendeld, waardoor de migranten pas konden ontsnappen toen de brandweer hen één voor één bevrijdde. De migranten brachten bij een temperatuur van 8 graden, onvoldoende warm gekleed, lange tijd door op een luchtplaats. Ze kregen daar geen dekens, eten en drinken.

Ook was er na de brand, voor zover wij konden nagaan, geen nazorg voor de migranten. Zij kregen geen psychosociale bijstand. Ten minste vijf mannen, onder wie degene die de brand veroorzaakte, werden zelfs in een isoleercel geplaatst, wat een extra traumatiserende ervaring is. Het personeel gebruikte tegen enkelen van hen geweld. Dat leidde niet tot een melding of onderzoek. Bovendien werden zij voordat zij in een isoleercel werden geplaatst gevisiteerd (ontkleed en lichamelijk onderzocht), terwijl die mensonterende methode volgens de staatssecretaris alleen nog in zeer uitzonderlijke situaties en zeker niet standaard zou worden toegepast.

Lees verder op de volgende pagina.

‘Ze brachten me geboeid naar de isoleercel en vroegen of ik wilde meewerken. Ik begreep het niet. Meewerken waaraan? Daarna werd ik bij mijn benen vastgepakt en op mijn buik op de grond gedrukt. De bewaker boog mijn benen zodat mijn hielen op mijn billen drukten. Ik hoorde een knak in mijn rug. Daarna moest ik mijn handen onder mijn buik doen en werd mijn onderbroek uitgetrokken. Ik schaamde me, er stonden twee vrouwelijke bewakers bij. Die konden mij naakt zien.’

De heer C tijdens een telefoongesprek met een medewerker van het Meldpunt Vreemdelingendetentie, 17 juni 2016

Dit alles laat zien dat de heldere normen die de Onderzoeksraad voor Veiligheid in haar rapport naar aanleiding van de Schipholbrand heeft gesteld, niet zijn nageleefd.

Aanbevelingen
Amnesty International, Stichting LOS en Dokters van de Wereld roepen de staatssecretaris op:

- Stel een onderzoek in naar de gang van zaken rond de brand.
- Implementeer de aanbevelingen van de Onderzoeksraad voor Veiligheid uit het rapport *Brand cellencomplex Schiphol-Oost*.
- Voorkom vreemdelingendetentie door gebruikmaking van alternatieven voor detentie
- Voorkom in alle gevallen detentie van kwetsbare vreemdelingen.
- Zorg voor centrale ontgrendeling van celdeuren in geval van nood.
- Schaf opsluiting in een isoleercel als strafmaatregel af.
- Schaf visitatie af.
- Zorg voor de slachtoffers van de brand in Rotterdam.

Het rapport
Amnesty International, Stichting LOS en Dokters van de Wereld baseerden hun rapport op berichten uit de media, verklaringen van elf gedetineerde migranten, en medische gegevens en dossierstukken van het detentiecentrum over de gedetineerden. Het rapport is op 7 september gestuurd naar de staatssecretaris, de Vaste Kamercommissie, de Inspectie Veiligheid en Justitie, Commissie van Toezicht bij het Detentiecentrum Rotterdam en de Onderzoeksraad voor Veiligheid.

Kamervragen
Op initiatief van Joël Voordewind (ChristenUnie) zijn er op 12 september Kamervragen gesteld naar aanleiding van dit rapport. PvdA, D66, SP en GroenLinks zijn mede-indieners geweest.

‘Het rapport van de organisaties schetst een zeer verontrustend beeld over de behandeling van vreemdelingen tijdens calamiteiten. Het rapport biedt in ieder geval genoeg aanleiding voor nader onderzoek door de Inspectie Veiligheid en Justitie.’

Kamerlid Voordewind

De vragen bevatten o.a.:

- Hoe kon het gebeuren dat tijdens de brand de deuren niet centraal werden ontgrendeld?
- Wat is tevens de reden dat vijf vreemdelingen in isolatie zijn geplaatst?
- Is het waar dat deze vreemdelingen daarvoor zijn gevisiteerd onder meer in het bijzijn van vrouwelijke bewakers?
- In hoeverre wijkt het gevoerde beleid ten tijde van de brand af van de aanbevelingen van het rapport «Brand cellencomplex Schiphol-Oost» van de Onderzoeksraad voor Veiligheid?
- Waarom heeft de Inspectie Veiligheid en Justitie destijds geen onderzoek gedaan naar de gebeurtenissen rondom en na de brand?

BRAND IN HET DETENTIECENTRUM ROTTERDAM

25 mei 2016

Lees de vragen hier.

Enkele meldingen uitgelicht

Brief van Brahim

Soms vragen mensen ons of wij hun verhalen met de buitenwereld willen delen. Zo ook Brahim, een bejaarde man uit Algerije. Zijn verhaal illustreert hoe lastig het is om als oudere te leven binnen de setting van vreemdelingenbewaring. Hieronder vind u zijn verhaal:

> *"Ik ben 66 jaar oud en woon nu 44 jaar in Nederland. In 1972 ben ik hier naartoe gekomen en heel mijn leven is nu hier. Hier heb ik al mijn vrienden en ben goed bekend en populair bij mijn buren in de straat waar ik al die tijd heb gewoond. Op mijn verjaardag dit jaar kreeg ik een bijzonder cadeau. De Nederlandse overheid verhuisde mij naar een detentiecentrum. Na al die jaren lijken zij me nu plotseling uit te willen zetten.*
>
> *Terwijl ik hier in detentie ben, probeer ik op zijn minst de mensen om me heen zo goed mogelijk te helpen. Ik spreek meerdere talen en kan tolken en vertalen voor andere gedetineerden, vele advocaten kennen mij, vele brieven komen langs mij. Ik doe het graag, maar toch kost het ook veel moeite, in bijzonder voor een man van mijn leeftijd.*
>
> *Veel verzoeken heb ik daarom gedaan om een eigen cel te krijgen in detentiecentrum Zeist, waar ook best cellen beschikbaar zijn. Ik wil alleen even tot rust te komen, als ik toch al in detentie zit. Ik heb brieven geschreven en gesprekken gevoerd, met de directie, met de doktoren, de psycholoog, de bewaarders, steeds op een rustige en ordelijke manier. Ik kreeg geen gehoor. Dus ben ik voor twee weken vrijwillig naar een isolatiecel gegaan in de avond, om op zijn minst 's nachts te kunnen rusten. Meerdere keren ben ik in hongerstaking gegaan en ben daardoor 10 kilo afgevallen. Toen ik verzocht om ook overdag in isolatie te zitten werd ik voor straf in isolatie geplaatst.*
> *Nu, na meer dan twee maanden vechten, kreeg ik een eigen cel op een andere afdeling. De psycholoog heeft uiteindelijk toch een indicatie daarvoor gegeven, wat zij normaal gesproken alleen uit reden van ziekte doet. Ik ben niet ziek, maar ik ben een bejaarde man en daardoor nog kwetsbaarder dan anderen.*
>
> *Je voelt je soms echt machteloos hier, je zit op een cel en je kunt niks. Je mag niks. Soms moet je ontzettend moeite doen, alleen om bijvoorbeeld een crème tegen uitslag te krijgen, of je hebt een afspraak bij de rechtbank en word zonder dat het noodzakelijk is urenlang in een cel gehouden, zonder luchten, eten of contact met de buitenwereld. De medewerkers hier maken je gewoon gek, ik heb het gevoel dat zij hier met hun machtpositie spelen. Ik heb de leeftijd niet meer voor dit soort stress. En bovendien heb ik niet eens iets crimineels gedaan. Toch worden wij hier vaak niet met respect behandelt. Ik vraag me echt hoe dit gerechtvaardigd kan worden."*

Brahim zou het leuk vinden om met u in contact te komen. Als u hem wilt schrijven, kunt u een brief of kaart sturen naar ons adres:

Meldpunt Vreemdelingendetentie
Hang 16
3011GG Rotterdam

Wij zorgen ervoor dat uw brief of kaart bij hem terecht komt.

Bedorven Offerfeest – Op 12 september werd door velen het offerfeest gevierd. Feestdagen zijn voor veel personen in vreemdelingenbewaring extra zwaar. Helaas kregen wij na het offerfeest verschillende meldingen dat er op één afdeling in detentiecentrum Rotterdam vlees werd uitgedeeld dat niet eetbaar of bedorven was. Het was zo slecht dat bijna iedereen op deze afdeling dit eten heeft weggegooid. Ter vervanging werd niets anders te eten aangeboden. Wat normaal een feestelijke dag zou moeten zijn, werd voor veel mensen in detentie een domper.

De hele dag opgesloten in de rechtbank – Een man heeft een tumor laten verwijderen uit zijn rug middels een operatie. Hierna kon hij niet lang meer zitten. Een arts heeft hem dit tevens afgeraden. Toch is hij meerdere keren naar de rechtbank gebracht waarbij hij een lange tijd in een klein hokje in een busje moest zitten. Eenmaal op de rechtbank heeft hij bijna de hele dag opgesloten gezeten in een sobere cel. Helaas is dit geen uitzondering, wij krijgen vaak meldingen van mensen die de hele dag worden opgesloten op een cel in de rechtbank. Soms worden mensen al om 7:00 naar de rechtbank gebracht en om 22:00 pas weer teruggebracht, voor een zitting die nog geen 30 minuten duurt. Door slecht gepland vervoer zitten zij dan de rest van de dag in een busje of in een kleine cel met een stenen bank. Naar aanleiding van een klacht over dit voorval is als oplossing voor de volgende keer een kussentje aangeboden. De medische indicatie woog blijkbaar niet zwaar mee in dit oordeel.

Mensen in vreemdelingenbewaring worden vaak geboeid tijdens hun vervoer. De regels stellen dat dit alleen mag na een afweging van de directeur, waarbij eventuele risico's moeten worden meegenomen. Mensen in vreemdelingenbewaring zitten hier immers niet omdat ze een strafbaar feit hebben begaan. Vaak is er geen reden iemand geboeid te vervoeren, maar wordt de persoon in kwestie toch geboeid, zonder gedegen afweging. Helaas lijkt dit eerder regel dan uitzondering.

Tevens kunnen mensen die zich voor een bezoek in de rechtbank bevinden, nauwelijks tot niet luchten, wat een absoluut recht is voor elke gedetineerde, en hebben ze geen mogelijkheid tot contact met de buitenwereld. Het Meldpunt blijft namens de mensen in vreemdelingenbewaring klachten indienen over deze gang van zaken.

TBC - uitbraak

De afgelopen weken zijn er bij het Meldpunt herhaaldelijk melding binnengekomen over gevallen van TBC in detentiecentra. Volgens deze meldingen, leden in het detentiecentrum Rotterdam minstens 5 mensen aan TBC, in Zeist minstens één iemand. Uit Detentiecentrum Schiphol werd over 2 gevallen bericht, waarvan bij één melding werd verteld dat een man in Schiphol met TBC werd besmet toen hij op een cel werd geplaatst met iemand, die TBC had.

Veel mensen die het Meldpunt bellen maken zich zorgen over hun gezondheid met betrekking tot TBC. Zij zien bijvoorbeeld dat er briefjes aan enkele celdeuren hangen die wijzen op een besmetting met TBC, en dat bewakers bij de omgang met de betreffende mensen beschermende kleding dragen. Dit maakt het begrijpelijk dat gedetineerden de zieke mensen – of degenen die verdacht worden ziek te zijn – vermijden. Ze zijn bang om besmet te raken, bijvoorbeeld tijdens het luchten en in de recreatieruimtes.

Van de melders horen wij, dat er niet op het handelen van de medische dienst wordt vertrouwd. Enkele melders hebben de indruk dat er niet voldoende voorzorgsmaatregelen worden ondernomen en zij zijn van mening dat iedereen op TBC getest zou moeten worden. Anderen zeggen gehoord te hebben dat er alleen pijnstillers en slaapmiddelen als behandeling worden gegeven. Over het algemeen lijkt het erop dat men een gebrek aan informatie en voorlichting over TBC ervaart. Mensen zitten allemaal samen opgesloten in één gebouw, ten dele samen op dezelfde afdeling, met alleen beperkte middelen om zich zelf te beschermen.

Foto's GGZ

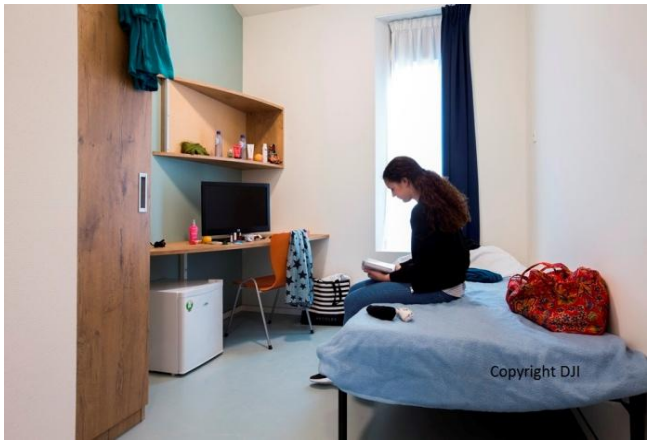

De nieuwbouw van de Gesloten Gezinsvoorziening in Zeist is sinds juni 2016 in gebruik.
Op deze locatie verblijven gezinnen met kinderen en alleenstaande minderjarige vreemdelingen in afwachting van hun uitzetting.

De DJI publiceerde onlangs foto's van het interieur van het voltooide gebouw. Op de foto's zijn o.a. de cellen, de woonkamers en de buitenplaats te zien.

De foto's kunt u hier bekijken.

Ook de reeds eerder gepubliceerde foto's van vreemdelingendetentiecentra zijn hier nog steeds te zien. Daarop zijn o.a. de isoleercellen, de bibliotheek en de scanapparatuur te zien.

Hoeveel personen verblijven in vreemdelingendetentie?

Afgelopen juni verscheen de informatie brochure Dit is DJI van de Dienst Justitiële Inrichtingen. Hierin stonden een aantal feiten van de DJI over vreemdelingendetentie, waarvan één bijzonder opvallend: Volgens de DJI verbleven in 2015 ongeveer ***155*** vreemdelingen in vreemdelingendetentie. Dit is opmerkelijk omdat het Ministerie van Veiligheid en Justitie (VenJ) in de rapportage vreemdelingenketen (2015) van maart publiceerde dat er in 2015 gemiddeld ***270*** personen per dag in vreemdelingendetentie zaten. Dit is een aanzienlijk verschil.

Het Meldpunt heeft uitgezocht hoe het kan dat het Ministerie VenJ een hoger aantal personen in vreemdelingendetentie constateert, dan de DJI. Hieruit is gebleken dat het Ministerie VenJ het aantal personen per dag baseert op een **gemiddelde** van 2015, terwijl de DJI het aantal personen baseert op een **peildatum**, namelijk 30 september 2015.

De peildatum van de DJI komt uit het rapport DJI in getal 2011- 2015 verschenen in april 2016. De DJI rekent eveneens met dit getal. Zo staat er in de samenvatting van het rapport: "*De bezetting is fors afgenomen: van 1.191 personen in 2011 tot 155 personen in 2015. Dit is een daling van 87%*". Beide aantallen zijn gebaseerd op een peildatum. Uit de rapportage vreemdelingenketen van het Ministerie VenJ blijkt ook een procentuele afname van het aantal personen in vreemdelingendetentie. Echter is dit een afname gebaseerd op het gemiddeld aantal personen in vreemdelingendetentie, waardoor de afname geen 87% is, maar 41%. De afname gebaseerd op een peildatum, zoals de DJI dat gebruikt, is weinigzeggend; het is betekenisvoller om naar de het gemiddeld aantal personen per dag in vreemdelingendetentie te kijken.
Hieronder vindt u de cijfers, gebaseerd op gemiddelden, uit de rapportage vreemdelingenketen (2015).

	Uitstroom vreemdelingenbewaring	Gemiddelde bezetting (incl. uitzetcentra)
2014	2.830	460
2015	2.330	270
% verschil	↓18%	↓41%

Tabel 5.5 Uitstroom en bezetting vreemdelingenbewaring (bron: DJI)

Andere verschillen tussen de rapportages zijn hieronder te zien, het Meldpunt heeft niet kunnen constateren waardoor deze verschillen zijn ontstaan. Opmerkelijk is wel dat het Ministerie VenJ in de rapportage vreemdelingenketen de meeste cijfers van bronnen van de DJI heeft:

Aantal mensen in vreemdelingendetentie	DJI in getal 2011-2015		rapportage vreemdelingenketen (2015)		**Verschil**	
	2014	*2015*	*2014*	*2015*	*2014*	*2015*
Instroom	2728	2176	2730	2180	2 personen	4 personen
Uitstroom	2834	2326	2830	2330	4 personen	4 personen
Instroom alleenstaande minderjarige vreemdelingen	11	12	10	10	1 persoon	2 personen

De DJI heeft ook cijfers van het aantal gezinnen en kinderen in de Gesloten Gezinsvoorziening gepubliceerd. In de eerder verschenen rapportage vreemdelingenketen zijn hier geen cijfers over gepubliceerd.

Tabel 3.5 Instroom gezinnen met kinderen, 2011-2015

Aantal	2011	2012	2013	2014	2015
Gezinnen	174	201	89	44	66
Kinderen	324	352	165	82	129

Het aantal gezinnen met kinderen dat instroomt, is in 2014 aanzienlijk gedaald, terwijl er in 2015 weer een stijging heeft plaatsgevonden.

Wakes

Bij wakes wordt er ‘gewaakt’ over de vreemdelingen in detentie. Er wordt stilgestaan bij deze mensen die zonder papieren achter slot en grendel zitten. Tijdens wakes kunt u laten weten dat u het niet eens bent met het huidige regime en kunt u uw stem laten horen.
Wilt u meer te weten komen, of wilt u zelf een keer een wake bijwonen? U kunt dan samen met vrijwilligers en organisaties de detentiecentra bezoeken tijdens de komende wakes:

Sinds de verhuizing van vreemdelingen vanuit detentiecentrum Zeist terug naar het detentiecentrum in Rotterdam, is de wakegroep in Rotterdam ook weer actief. *LET OP: De wakes zijn verplaatst naar de middag (16:00-17:00).*

Detentiecentrum Rotterdam
Elke eerste zondag van de maand vindt er een wake plaats om 16:00 – 17:00 uur bij het detentiecentrum in Rotterdam. Voor meer informatie: klik hier.

Detentiecentrum Zeist
Elke eerste zondag van de maand vindt er een wake plaats bij het detentiecentrum in Zeist om 16.30 uur. Voor meer informatie: klik hier.

Detentiecentrum Schiphol
Elke tweede zondag van de maand vindt er een wake plaats van 14:00 – 15:30 uur bij het detentiecentrum in Schiphol. Voor meer informatie: klik hier.

Verhuisbericht

Stichting LOS en het Meldpunt Vreemdelingendetentie zijn verhuisd.

Ons nieuwe adres is:
Hang 16
3011 GG Rotterdam

Ook hebben wij onze website www.meldpuntvreemdelingendetentie.nl, vernieuwd zijn wij weer volop actief op facebook en twitter.

Kaarten schrijven

Denkt u wel eens aan de mensen die in vreemdelingendetentie zitten? Wilt u hen een warm hart toedragen? Schrijf hen dan een kaartje!

De mensen waar wij mee in contact zijn, zijn heel dankbaar wanneer zij een leuk kaartje ontvangen met een kleine tekst erop. Het feit dat er even aan hen gedacht wordt betekend veel voor hen.

Wij hebben al veel Engelse kaartjes, maar kunnen deze helaas niet altijd verzenden omdat er veel mensen zijn die geen Engels spreken. Gelieve de kaartjes in het Nederlands, of een andere taal te schrijven.

U hoeft uw kaart niet aan iemand persoonlijk te richten. U kunt ze naar ons sturen en vervolgens sturen wij ze voor u door. U kunt uw kaarten naar het volgende adres sturen:

Stichting LOS
TAV Meldpunt Vreemdelingendetentie
Hang 16
3011 GG Rotterdam

Stichting LOS – Meldpunt Vreemdelingendetentie
Hang 16, 3011GG Rotterdam | 010-7470156 | Vanuit detentie: 0800-3388776

www.meldpuntvreemdelingendetentie.nl | Twitter: @info_vr | Facebook: @MeldpuntVreemdelingendetentieLOS

Het Meldpunt Vreemdelingendetentie is onderdeel van Stichting LOS en wordt mede mogelijk gemaakt door: Dokters van de Wereld, Emmaus Haarzuilens, Kerk in Actie, Maria Stroot Fonds, Stichting het R.C. Maagdenhuis en Haella Stichting